

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Politická kultura veřejně činných lidí – březen 2015

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v15-03</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. – 9. 3. 2015</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1045</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>242</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace rozhovorů PAPI a CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PS.17</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>1. dubna 2015</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V březnu Centrum pro výzkum veřejného mínění zjišťovalo, jak obyvatelé ČR hodnotí politickou kulturu veřejně činných lidí, tedy to, jak mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a jak informují o problémech¹.

Výsledky zachycené v tabulce 1 ukazují, že relativně nejlépe ze skupin zařazených do výzkumu v současnosti lidé hodnotí představitele místních (obecních) samospráv, když v jejich případě tři pětiny (62 %) dotázaných soudí, že jejich politická kultura je dobrá, zatímco opačný názor zastává o málo více než čtvrtina (28 %) veřejnosti. Mírně nadpoloviční většinou je příznivě hodnocena politická kultura politiků ANO, kterou 53 % občanů považuje za dobrou, více než třetina (37 %) ji pak hodnotí jako špatnou. Mírný převis pozitivních hlasů nad negativními při hodnocení politické kultury šetření zaznamenalo ještě v případě představitelů krajských samospráv (41 % dobrá, 36 % špatná). Opačnou situaci, tj. mírný převis negativního hodnocení politické kultury, šetření zaznamenalo u politiků ČSSD (43 % dobrá, 49 % špatná). Relativně nižší převaha kritických hlasů byla zaznamenána ještě i v případě politiků KDU-ČSL (38 % dobrá, 49 % špatná) a členů vlády (41 % dobrá, 56 % špatná). O něco hůře v porovnání s tím a navzájem podobně jsou hodnoceni politici KSČM (33 % dobrá, 53 % špatná) a senátoři (35 % dobrá, 55 % špatná) a dále pak už se značným odstupem následují politici TOP 09 (25 % dobrá, 65 % špatná) a politici Úsvitu přímé demokracie (21 % dobrá, 65 %

¹ Otázka: „Zajímalo by nás, co si myslíte o politické kultuře veřejně činných lidí, tedy o tom, jak mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a informují o problémech. Jaká je podle vás politická kultura a) členů vlády, b) poslanců, c) senátorů, d) představitelů krajské samosprávy, e) představitelů místní (obecní) samosprávy, f) politiků ANO, g) politiků ČSSD, h) politiků KDU-ČSL, i) politiků KSČM, j) politiků ODS, k) politiků TOP 09, l) politiků Úsvitu přímé demokracie?“

špatná). Nejhůře hodnocenými skupinami se shodným rozdílem mezi podíly příznivého a nepříznivého hodnocení jsou obecně poslanci (23 % dobrá, 73 % špatná) a specificky politici ODS (20 % dobrá, 70 % špatná).

Tabulka 1: Politická kultura veřejně činných lidí (%)

	velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	+/-
členové vlády	3	38	44	12	41/56
poslanci	2	21	51	22	23/73
senátoři	3	32	41	14	35/55
představitelé krajských samospráv	3	38	27	9	41/36
představitelé místních (obecních) samospráv	12	50	21	7	62/28
politici ANO	9	44	27	10	53/37
politici ČSSD	7	36	36	13	43/49
politici KDU-ČSL	5	33	34	15	38/49
politici KSČM	5	28	30	23	33/53
politici ODS	3	17	38	32	20/70
politici TOP 09	3	22	36	29	25/65
politici Úsvitu přímé demokracie	2	19	35	30	21/65

Poznámka: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 9. 3. 2015, 1045 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 2: Politická kultura veřejně činných lidí – časové srovnání (%)

	3/05 +/-	3/07 +/-	3/08 +/-	3/09 +/-	3/10 +/-	3/11 +/-	3/12 +/-	3/13 +/-	3/14 +/-	3/15 +/-
členové vlády	28/66	24/71	16/83	22/75	42/54	29/68	18/81	18/79	41/52	41/56
poslanci	14/82	12/85	8/91	11/85	9/89	17/81	11/86	12/86	23/72	23/73
senátoři	26/58	29/60	24/69	29/61	20/72	31/59	26/66	25/67	34/56	35/55
představitelé krajských samospráv	37/25	39/23	37/29	42/32	33/44	41/38	34/43	36/44	37/37	41/36
představitelé místních samospráv	56/26	59/26	57/28	58/30	51/37	60/30	52/36	57/34	56/32	62/28
politici ANO	-	-	-	-	.	-	.	-	59/27	53/37
politici ČSSD	23/70	32/62	25/70	32/61	26/67	35/55	34/58	39/52	47/43	43/49
politici KDU- ČSL	26/64	29/62	24/69	23/68	22/66	28/52	24/56	27/53	37/47	38/49
politici KSČM	29/58	34/56	30/61	35/54	24/65	30/55	32/55	33/55	36/50	33/53
politici ODS	35/56	30/64	18/79	20/74	19/75	22/70	18/76	13/79	17/74	20/70
politici TOP 09	-	-	-	-	33/50	33/58	25/67	23/67	29/62	25/65
politici ÚPD	-	-	-	-	-	-	-	-	44/36	21/65

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Jak ukazuje tabulka 2, v porovnání s předchozím výzkumem z března 2014 se velmi výrazně propadlo hodnocení politické kultury politiků nové strany napoprvé vstoupivší do PS, Úsvitu přímé demokracie, kde podíl příznivého hodnocení poklesl o 23 procentních bodů, tj. na méně než polovinu své loňské úrovně, zatímco podíl negativního hodnocení se zvýšením o 29 procentních bodů téměř zdvojnásobil. Určitý pokles jinak stále převážně pozitivního hodnocení byl zaznamenán také u druhého nováčka na parlamentní scéně, vládního hnutí ANO, u něhož o 10 procentních bodů narostl podíl nepříznivého hodnocení, zatímco podíl příznivého o 6 procentních bodů poklesl. Obojí lze do jisté míry pokládat za obecně přirozený proces v situaci, kdy se nový politický subjekt začne potýkat s praktickými problémy a mechanismy reálné politiky, přičemž v případě ANO je to umocněno i převzetím vládní odpovědnosti. Do propadu hodnocení politiků ÚPD se ovšem nepochybně promítá zejména aktuální krize uvnitř tohoto subjektu a jeho poslaneckého klubu.

Mírný negativní posun oproti loňsku lze vidět také v případě politiků ČSSD (pokles pozitivního hodnocení o 4 procentní body, vzestup negativního o 6 procentních bodů) a členů vlády (zvýšení podílu negativního hodnocení o 4 procentní body), ovšem i tak jejich hodnocení zůstává na výrazně příznivější úrovni, než bylo až na výjimky² do roku 2013. Lehký pokles (o 4 procentní body) podílu pozitivního hodnocení politické kultury byl šetřením zachycen také v případě politiků TOP 09. Naopak drobné zlepšení se objevilo v případě členů místních a krajských samospráv, mírný pokles jinak vysokého podílu negativního hodnocení byl zaregistrován i v případě politiků ODS.

Podrobnější analýza ukázala, stoupenci jednotlivých politických stran výrazně lépe hodnotí politiky ze stran, které sami preferují nebo které jsou k jimi preferované straně ideologicky a programově blízké. Voliči ČSSD tak kromě politiků své strany relativně příznivěji hodnotili i politiky KSČM a stoupenci ODS poněkud lépe vnímají i politiky z TOP 09. Voliči ČSSD a ANO relativně příznivěji hodnotí členy vlády a rovněž představitele místních samospráv, příznivci ČSSD totéž činí i v případě poslanců a senátorů, zatímco stoupenci ANO lépe hodnotí reprezentanty krajských samospráv. Ke všem skupinám s výjimkou politiků ÚPD se naopak kritičtěji vymezují lidé, kteří by nešli volit a nemají žádnou preferovanou stranu. Ti, kdo preferují KSČM, jsou významně kritičtější ve vztahu k politikům TOP 09 a méně příznivě hodnotí i představitele místních samospráv. Příznivci TOP 09 jsou kritičtější ve vztahu k politikům ČSSD, ANO a KSČM. Prakticky všechny skupiny s výjimkou politiků ÚPD, u nichž se statisticky významný rozdíl neobjevil, lépe hodnotí dotázaní, kteří důvěřují vládě. Představitele vlády, parlamentu i samospráv a politiky pravicových stran (ANO, ODS, TOP 09) lépe hodnotí dotázaní s dobrou životní úrovní své domácnosti a lidé spokojení se svým životem. S výjimkou politiků KSČM všechny zkoumané skupiny lépe hodnotí ti, kdo jsou spokojeni s politickou situací. Lidé ve věku od 60 let výše příznivěji hodnotí politiky KSČM. Absolventi vysokých škol v poněkud lepším světle vidí politiky TOP 09 a naopak kritičtěji hodnotí politiky ČSSD a KSČM.

² V případě členů vlády onou výjimkou je hodnocení z března 2010, kdy fungovala překlenovací nestraničká vláda pod vedením premiéra Jana Fischera, jež se ve své době těšila mimořádně vysoké důvěře veřejnosti.